

ULUSLARARASI MEDYADA GÖÇMEN HABERLERİNİ ÇERÇEVELEMEK: UKRAYNALI GÖÇMENLERİN MEDYADA TEMSİLİ*

Farida KACHYBEKOVA**, Betül PAZARBAŞI***

Gönderim Tarihi: 14.01.2024 - Kabul Tarihi: 28.03.2024

Kachybekova, F., & Pazarbaşı, B. (2024). Uluslararası medyada göçmen haberlerini çerçevelemek: Ukraynalı göçmenlerin medyada temsili. *Etkileşim*, 13, 158-191.
<https://doi.org/10.32739/etkilesim.2024.7.13.245>

Bu çalışma araştırma ve yayın etiğine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Öz

Bu çalışmada, sığınmacılar ile ilgili haberlerde kullanılan haber çerçevelerinin medyanın ideolojik farklılıkları ve bağlı oldukları ülkelerin göç politikası ekseninde kamuoyu üzerinde belirleyici etki yaratıp yaratmadığını ortaya koymak amacıyla Türkiye, Almanya ve İngiltere merkezli yayın yapan günlük gazetelerin internet haber sitelerinde yer alan Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberler haber çerçeveleme teorisi temelinde içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Bu kapsamda Türkiye'nin dünyadaki sığınmacılara en çok ev sahipliği yapan ülke olması, Almanya'nın diğer AB'ye üye ülkelere göre sığınmacıları daha fazla kabul etmesi, İngiltere'nin de sığınmacılara kapısını açma konusunda direnç göstermesi araştırma evreni seçiminde belirleyici rol oynarken, örneklem seçiminde gazetelerin ideolojik yaklaşımları baz alınarak Türkiye'den muhafazakâr sağ ideolojiyi temsil eden *Sabah* ve sol ideolojiyi savunan *Sözcü* gazeteleri, Almanya'dan sağ ideolojiyi temsil eden *Bild* ve sol ideolojiyi savunan *Zeit* gazeteleri, İngiltere'den ise sağ görüşü savunan *Express* ve sol ideolojiyi temsil eden *The Guardian* gazetelerinin internet siteleri tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular analiz edilen gazetelerdeki Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerde gazetelerin ideolojik bakış açılarının ve bağlı oldukları ülkelerin göç politikalarının farklı olmasına rağmen mağduriyet, yerleşim, insan ilgi, sorumluluk gibi daha çok olumlu ve sığınmacıları haklı çıkaran çerçevelerin baskın olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: göç, Ukraynalı sığınmacılar, çerçeveleme, medya

* Bu makale Farida Kachybekova tarafından hazırlanan "Uluslararası Medyada Göçmen Haberlerinin Çerçevesi: Suriyeli (2011-2020) ve Ukraynalı (2022) Sığınmacı Haberlerinin Analizi" başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, Türkiye.
faridakachybekova19@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0472-077X

*** Doçent Doktor, Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Kocaeli, Türkiye.
bpazarbasi@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5199-4867

FRAMING MIGRANT NEWS IN THE INTERNATIONAL MEDIA: MEDIA REPRESENTATION OF UKRAINE MIGRANTS*

Farida KACHYBEKOVA**, Betül PAZARBAŞI***

Received: 14.01.2024 - Accepted: 28.03.2024

Kachybekova, F., & Pazarbaşı, B. (2024). Uluslararası medyada göçmen haberlerini çerçevelemek: Ukraynalı göçmenlerin medyada temsili. *Etkileşim*, 13, 158-191.
<https://doi.org/10.32739/etkileşim.2024.7.13.245>

This study complies with research and publication ethics.

Abstract

In this study, the aim is to reveal whether the news frames used in news about refugees have a decisive effect on public opinion, in line with the ideological differences of the media and the immigration policies of the countries they are affiliated with. To this end, news about Ukrainian refugees on the websites of daily newspapers based in Türkiye, Germany, and the United Kingdom have been examined through content analysis technique based on news framing theory. In this context, Türkiye's status as the country hosting the most refugees in the world, Germany's acceptance of more refugees compared to other EU member countries, and the UK's resistance to opening its doors to refugees played a decisive role in the selection of the research universe. For the sample selection, newspapers were chosen based on their ideological approaches. From Türkiye, the conservative right ideology is represented by *Sabah* and the left ideology by *Sözcü* newspapers. From Germany, the right ideology is represented by *Bild* and the left ideology by *Zeit* newspapers. From the UK, the right-wing perspective is represented by *Express*, and the left ideology by *The Guardian* newspapers' websites. The findings obtained show that, despite the ideological viewpoints of the newspapers and the different immigration policies of the countries they are affiliated with, frames that are predominantly positive and justify the refugees, such as victimization, settlement, human interest, and responsibility, have been identified in the news about Ukrainian refugees in the analyzed newspapers.

Keywords: migration, Ukrainian refugees, framing, media.

* The article was derived from Farida Kachybekova's master thesis titled "Framing Migrant News in International Media: Analysis of News On Syrian and Ukrainian Refugees".

** Master's Student, Kocaeli University, Institute of Social Sciences, Kocaeli, Türkiye.
faridakachybekova19@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0472-077X

***Associate Professor/PhD, Kocaeli University, Faculty of Communication, Kocaeli, Türkiye.
bpazarbasi@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5199-4867

Giriş

Rus güçlerinin 2014 yılında Kırım'ı ele geçirmesiyle devam eden Ukrayna-Rusya çatışmaları 24 Şubat 2022 tarihinde büyük bir savaşa dönüşmüştür. Hâlâ devam eden savaş Ukraynalı vatandaşların yarısının ülke içinde yer değiştirmesine ya da vatanlarını terk etmelerine neden olmuştur. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK)'nin 2023 yılında yayımladığı rapora göre Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden beri Avrupa ülkelerine giriş yapan Ukraynalıların sayısı 6,6 milyondan fazlayken; onların %4.2'si geçici koruma ya da buna benzer ulusal koruma statülerine sahip olmuştur. Ukrayna'nın içinde yer değiştirenlerin toplam sayısı ise 5,1 milyondan fazladır ve 3,3 milyonu çocuk olmak üzere 17,6 milyon Ukraynalının insani yardıma ihtiyacı bulunmaktadır (UNHCR, 2023a, 2023b). Ülkelerini terk etmek zorunda kalan Ukraynalı sığınmacıların çoğunluğu Bulgaristan, Çekya, Polonya, Moldova gibi komşu ve diğer Avrupa Birliği'ne (AB) üye ülkelere sığınmışlardır. Avrupa ülkeleri arasında Almanya sığınmacılara diğer ülkelere oranla kapılarını daha fazla açmakta ve ülkede 1 milyon Ukraynalı sığınmacı yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır. Savaş öncesinde de Almanya'ya göç etmek ve çalışmak için gelen Ukraynalıların sayısının yüksek olması, Almanya'nın Ukraynalılar için hedef ülke olduğunu göstermektedir (Rush, 2022, s. 3).

Savaş, iç çatışmalar gibi siyasi tartışmalar nedeniyle meydana gelen göç krizleri gün geçtikçe artarak globalleşen bir soruna dönüşmektedir. Bu noktada medya büyük bir rol oynayarak yaptığı haberler ile toplum üzerinde göçmenlere yönelik bir tutum oluşturmaktadır. Medya gündeme getirdiği konular ile kamuoyu yaratabilme kabiliyetine sahiptir ve bunu haber çerçeveleri üzerinden gerçekleştirmektedir.

Bu çalışma; haber çerçeveleme teorisi ekseninde Türkiye, Almanya ve İngiltere'de yayın yapan gazetelerin internet haber sitelerinde yer alan Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili toplam 835 haberi içerik analizi yöntemi ile analiz etmektedir. Araştırmanın amacı ulusal ve uluslararası alanda medyanın sığınmacılarla ilgili yaklaşımının ne olduğunu haber çerçeveleri üzerinden tartışmaya açmaktır. Bu amaçla araştırmanın nesnesi olarak belirlenen Ukraynalı sığınmacılar konusunda Türkiye, Almanya ve İngiltere basınında kullanılan haber çerçevelerinin ideolojik farklılıkları ve bağlı oldukları ülkelerin göç politikası ekseninde kamuoyu üzerinde belirleyici bir etki yaratıp yaratmadığının analiz edilmesi çalışmanın hareket noktasını oluşturmaktadır. Araştırma evrenini söz konusu ülkelerde yayın yapan ideolojik açıdan farklı görüşlere sahip günlük gazeteler oluşturmaktadır. Çalışma evreninin belirlenmesinde Türkiye'nin ve AB'ye üye ülkeler içinde Almanya'nın sığınmacılara diğer ülkelere oranla kapılarını daha fazla açması, İngiltere'nin ise genel olarak sığınmacıları kabul etmek istemesine karşın 160 bin Ukraynalıyı ülkesinde misafir ederek tercihini Batılı sığınmacılardan yana kullanması belirleyici olmuştur. Türkiye'den muhafazakâr sağ ideolojiyi temsil eden *Sabah* ve sol olarak nitelendirilebilecek *Sözcü* gazeteleri ile Almanya'dan sağ ideolojiyi temsil eden *Bild* ve sol ideolojiyi savunan *Zeit* gazeteleri, İngiltere'den ise sağ görüşü savunan *Express* ve sol ideolojiyi

temsil eden *The Guardian* gazetelerinin internet haber siteleri örneklem olarak seçilmiştir. Analiz için gazetelerin internet haber portallarının seçilmesinin nedeni gazetelerin basılı nüshalarına ulaşmada yaşanan ekonomik, fiziki ve zaman baskına ilişkin zorluklardır. Araştırmanın zaman çerçevesi Rus askerlerinin Ukrayna sınırlarına girmesi sonrasında Ukrayna’da göç krizinin başladığı Mart 2022- Şubat 2023 tarihlerini kapsamaktadır. Söz konusu tarih aralığının baz alınmasının temel nedeni savaşın ve buna bağlı olarak ortaya çıkan göçe ilişkin medyadaki haber yoğunluğunun belirlenen bir yıllık süreçte daha fazla olması ve medyada haber sayılarının giderek azalmasıdır. Göçün ulusal ve uluslararası arenada politik, ekonomik ve askeri alanlarda her geçen gün artan şekilde risk oluşturduğu ve medya gündeminde üst sıralarda yer alan göçün sunumuna bağlı olarak toplumsal kutuplaşmanın arttığı ya da toplumsal kabulün yaratıldığı temel varsayımından hareketle çalışmanın soruları şu şekilde formüle edilmiştir: Türkiye, Almanya ve İngiltere’de yayın yapan gazeteler Ukraynalı sığınmacıları nasıl tasarılmaktadır? Baskın haber çerçeveleri nelerdir? Gazeteler ideolojik görüşlerini desteklemek amacıyla hangi haber aktörlerine yer vermektedirler? Gazetelerin Ukraynalı sığınmacılarla ilgili görsel çerçeveleri nelerdir? Soruların yanıtını ortaya koyabilmek amacıyla çalışmada öncelikle çerçeveleme kuramı, ardından göç ve uluslararası göçler açıklanmaktadır. Ukrayna ve göç konusundaki tarihsel arka plan çalışmanın diğer bir başlığını oluşturmaktadır. Araştırmanın metodoloji kısmında ise Ukraynalı sığınmacıların medyada sunumuna ilişkin içerik analizi yer almaktadır.

Çerçeveleme Kuramı

Medya, haberleri çerçeveleyerek belirli konular üzerinde insanların ne şekilde düşünmeleri gerektiğini belirlemektedir. Medya olayları ideolojik bakış açılarının yanı sıra bağlı olduğu ülkenin politikalarına göre şekillendirmekte ve okuyucu/izleyici kitlesine sunmaktadır. 1980’lerden sonra medya araştırmacılarının ilgisini çekmeye başlayan çerçeveleme daha sonra bir kuram olarak geliştirilmiştir. Temeli Heider ve Simmel’in psikolojik, Goffman’ın da sosyolojik çalışmalarına dayanan çerçeveleme bir kavram olarak gerçekliğin belli bir kısmının seçilmesi ve çerçevelenen haber metinleriyle önemli ve dikkat çekici hâle getirilmesi şeklinde açıklanmaktadır (Entman, 1993, s. 52). Dolayısıyla çerçeveleme bir haber içinde alternatif çerçeveleri öne çıkararak baskın bir ideolojiye hizmet etmekte ve o ideolojiyi yeniden üretmek meşrulaşmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda haber endüstrisi bazı bilgilere dikkat çekerken bazılarını görmezden gelebilmektedir. Aynı zamanda toplum için hiç önemi olmayan konuları bile çerçeveleyerek görünür hâle getirebilmekte, gündem yaratabilmektedir.

Çerçeveleme çalışmaları, haber metinlerinin nasıl sözcükler, anlamlarla yapılandırıldığı üzerine odaklanmaktadır. Daha çok metinlerde kullanılan sözcüklerin yapısı ve anlamını açıklamaya yönelmektedir. Haber metinlerini çerçeveleme bağlamında analiz eden Tuchman (1978) iletişimcilerin haber metinlerini

hazırlarken örgütsel rutinlere dayandıklarını vurgulamaktadır. Daha önce var olan çerçevelere adapte olarak çalışan örgütsel rutinler bazı görüşleri yeniden üretirken aynı zamanda bazılarını tamamen çıkartabilmektedir (ss. 193-196). Scheafele ve Tewksbury (2007), çerçevelemenin gündem belirleme ve öne çıkarma teorilerinden ayrı bir kuram olduğunu vurgulayarak çerçevelemenin gündem kurmayla aynı düzeyde değerlendirilmesini eleştirmektedirler. Onlara göre bu durum çerçevelemenin gücünü pasifleştirmektedir (ss. 111-112). Ancak gündem belirleme ile öne çıkarmanın birbirlerine yakın süreçlere sahip olduğunu belirten Weaver (2007), çerçevelemenin gündem belirlemeye göre daha derin ve zihinsel süreçlerden geçtiğini vurgulamaktadır (ss. 145-146).

Göç ve Uluslararası Göçler

Göç kavramı olarak ifade edilen insan hareketleri tarih boyunca devam etmiş, toplumsal yaşamda ve modern dünyada önemli bir olgu hâline gelmiştir. Göç kelimesi kavram olarak çeşitli şekillerde tanımlanmakta ve belirli bir süre içerisinde yer değiştirmeler olarak ifade edilmektedir (Zhanadilova, 2018, s. 117). Bir bölgede yaşayan nüfusun belli bir kısmının çeşitli nedenlerden dolayı geçici ya da sürekli olarak yer değiştirme eylemi olarak tanımlanan göç, derinlemesine analiz edildiğinde türlerinin ve nedenlerinin yanında özellikle son zamanlarda kamuoyunda çok fazla yer alan göçmen, mülteci, sığınmacı gibi farklı kavramları da içermektedir. Etkilerinin devam ettiği bir süreç olarak da tanımlanan göç, insan ve insanlardan oluşan grupların coğrafi, sosyo-politik, demografik ve ekonomik sebeplerden dolayı yaşadıkları yerden başka bir yere göç etmesi olarak açıklanmaktadır (Özüpek & Yavuz, 2021, s. 108). Göçün küreselleşmesi, savaş ve çatışmalardan dolayı insanların kitlesel olarak bir ülke sınırını geçmesi uluslararası göç kavramını oluşturmaktadır. Uluslararası göç başka bir ülkeden gelen yabancıların yerleşik ve geçici olarak bir ulustan oluşan devlete katılması olarak tanımlanmaktadır (İçduygu ve diğerleri, 2014, s. 26). Göçmenler ile göç alan ve veren devletler arasındaki siyasi alan olarak da nitelenen uluslararası göç, aynı zamanda siyasi bir etkinliktir.

Göçmen, göç eyleminin öznesidir. Göçmen kavramı, göç terimleri sözlüğünde göç eden birey olarak tanımlanmakta, kişinin göç etme kararının özgürce, bireysel uygunluk nedenleri ile alındığı durum olarak açıklanmaktadır. Burada göç eden kişi zorlayıcı olan savaş, doğal afetler gibi faktörlerden etkilenmemekte, ekonomik olarak yaşam şartlarını iyileştirmek için başka bir bölgeye ya da ülkeye göç eden kişiye göçmen denilmektedir (Perruchoud & Redpath, 2013, s. 37). Göç iletişim ve ulaşım teknolojilerinin geliştiği küresel dünyada sadece bir olgu değil, bir değişim süreci olarak gün geçtikçe ciddi şekilde artmaktadır. Göç gönüllü ve zorunlu olarak gerçekleşmektedir. Gönüllü göçte bireyler iyi bir yaşam şartına ulaşmak amacıyla başka yerlere yerleşirken, zorunlu göçte siyasi, doğal afetler gibi problemlerden dolayı yaşadıkları mekânı terk etmek zorunda kalmaktadırlar. Vatandaş olduğu ülkeyi siyasi korkular ya da savaş gibi çatışmalar nedeniyle bırakmak zorunda kalan bireyler mülteci, ikincil koru-

ma, şartlı koruma olarak bilinen uluslararası koruma statüslerine sahip olarak gittiği ülke tarafından koruma altına alınmaktadırlar. Göçmenlerin aksine mülteciler zorunlu olarak göç etmektedirler. Marshall (2011), mülteci kavramını bireylerin din, ırk, milliyet ve farklı bir politik görüşe sahip olmaları nedeni ile bulunduğu yerde zulüm ve korkuya mağruz kaldığı durumda başka bir güvenli ülkeye göç etme olgusu olarak tanımlamaktadır (s. 62).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa ülkelerinde yaşanan nüfus hareketlilikleri mültecilik, sığınmacılık kavramlarını gündeme getirmiştir (Topal, 2015, s. 7). 1951 yılında kabul edilen Mülteci Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi ve 1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Protokol göç etkisindeki uluslararası koruma kategorilerinin temelini oluşturmaktadır. 1951 Cenevre Sözleşmesi mülteci konusunu düzenleyen ve çeşitli nedenlerle ülkelerini terk etmek zorunda kalanları korumayı amaçlayan evrensel düzeydeki ilk anlaşma olarak tarihe geçmiştir. Türkiye 1951 Cenevre Sözleşmesi temelinde coğrafi kısıtlamalar ile devam ederek mülteci statüsünü sadece Avrupa ülkelerinin vatandaşlarına vermeyi sürdürmüştü, ancak 1991 yılında Kuzey Irak başta olmak üzere birçok ülkeden Türkiye sınırlarına doğru gelen nüfus hareketlilikleriyle artan göç Türkiye'nin uluslararası düzenlemeleri dikkate alarak kendi mevzuatını oluşturmasını sağlamıştır. Bu bağlamda 1994 tarihli İltica ve Sığınma Yönetmeliği kapsamında Avrupa dışındaki ülkelere gelen bireyler sığınmacı olarak tanımlanmaya hak kazanmıştır (Topal, 2015, s. 10).

Göç terimleri sözlüğünde sığınmacı kavramı, zulüm, savaş, çatışma gibi ciddi şekilde meydana gelen zararlı olaylardan dolayı menşe ülkesi dışında başka bir ülkede güvenlik arayışında bulunan ve başvurduğu ulusal ya da uluslararası mültecilik statüsünün değerlendirme sonucunu bekleyen kişi olarak ifade edilmektedir. Sığınmacı olarak ülkede bulunan kişiye karşı olumsuz kararlar alındığı ya da ülkede kalmasına izin verilmediği zaman bu bireylerin ülkeden ayrılması söz konusu olabilmektedir (Perruchoud & Redpath, 2013, s. 74). Her ne kadar sığınmacı ve mülteci kavramları birbirinin yerine kullanılıyor olsa da aralarında farklılıklar vardır. Mülteci hukuksal bir şekilde uluslararası koruma statüsündeki bir kişi olarak tanımlanırken, sığınmacı çatışma, savaş gibi nedenlerle vatandaşı olduğu ülkeden ayrılan ve sığındığı ülkeye mülteci olarak kabul edilmek için uluslararası koruma başvurusunda bulunan, bunun sonuçlarını beklemekte olan birey olarak tanımlanmaktadır.

Geçici koruma ise BMMYK tarafından acil durumlarda ülke sınırlarına kitlesel olarak gelen bireylerin belli bir süreliğine korunmasını sağlayan uygulamadır. Aynı zamanda yaşadığı yerden kaçan kişilerin fiziksel güvenliğini sağalamaya yönelik kısa vadeli bir strateji olarak da kabul edilmektedir (Bastaki, 2018, s. 75). Şiddetin yaygın ve çatışmaların olduğu ortamlardan gelen bireylere devlet tarafından geçici olarak verilen statü geçici koruma olarak ifade edilmektedir. Geçici koruma statüsü bir terim olarak Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu tarafından literatürde kullanılmaya başlamıştır. Geçici Koruma statüsü devletlerin kitlesel bir şekilde ülke sınırlarına gelenleri geri göndermemek için

uyguladıkları bir çözüm yoludur (Fansa, 2021, s. 300). Geçici koruma aynı zamanda tamamlayıcı koruma olarak adlandırılarak bireysel koruma ihtiyaçları ve onun nitelikleri belli olduktan sonra bir kişiye verilen hukuksal statü şeklinde açıklanmaktadır (Kaya & Eren, 2014, s. 33). En basit anlamda geçici koruma çatışma yaşanan ve insan haklarının korunmadığı ülkelerden kaçmak zorunda kalan bireylerin sığınma hakkına sahip olmasını ve onların korunmasını sağlamaktır. Geçici koruma belli bir zamanla sınırlandırılmaktadır ve bu statüye sahip olan bireylerin geldikleri ülkelerindeki koşullar iyileştiğinde geri dönmeleri beklenmektedir (Bastaki, 2018, s. 75). Geçici koruma göç akınlarının çok olması ve buna benzer kitlesel krizlerin yaşandığı durumlarda uygulanmaktadır (Özel, 2018, s. 266).

İkincil koruma statüsü 1951 yılında Cenevre Sözleşmesinde kabul edilen tamamlayıcı nitelikli koruma yöntemlerinden biri olarak bilinmektedir. Bu statü türü mülteci statüsüne sahip olamayanlara verilmektedir (Özel, 2018, s. 264). Bireylerin hangi durumlarda ikincil koruma statüsüne sahip olmaları gerektiği AB Vasıflandırma Yönergesi ve Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda (YUKK) açıklanmaktadır. YUKK'un 63. maddesine göre ikincil koruma statüsündeki bir birey mülteci ya da şartlı mülteci olarak görülmemektedir. Daha önce ikamet ettiği ülkesine gönderildiği zaman ölüm cezasına maruz kalacağı, cezaya çekileceği ve ciddi tehditlerle karşılaşacağı gibi korkulardan dolayı ikincil koruma statüsü düzenlenmiştir. Menşe ülkesinde herhangi bir korku ve tehdit nedeniyle kendisini güvende hissedemeyen bir yabancı bulunduğu ülkede ikincil koruma statüsüyle ikamet edebilmektedir (Topal, 2015, s. 12). Süresi bir yıl olarak belirlenen ikincil koruma statüsünün üç türlü bireye verilmesi söz konusu olabilmektedir. Ülkesine dönemeyen, döndüğünde ölüm cezasına mahkum olacak kişiler birinci grubu oluştururken, menşe ülkesinde gönderildiğinde işkence gibi onur kırıcı cezalara maruz kalanlar ikinci grubu temsil etmektedir. Ulusal ve uluslararası silahlı çatışmalarda ciddi tehditler altında kalan bireyler ise üçüncü grup olarak ifade edilmektedir (Karaca, 2018, s. 146).

Ukrayna ve Göçün Tarihsel Arka Planı

Kırım'ın 2014 yılında Rusya tarafından ele geçirilmesiyle devam eden Ukrayna-Rusya arasındaki askeri gerilimler 24 Şubat 2022 tarihinde Rus askeri güçlerinin Ukrayna'ya girişile savaşa dönüşmüştür. Bu iki ülke arasındaki yoğun çatışma sonucunda kitlesel göç hareketliliği meydana gelmiştir. 21 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'nın doğusundaki Luhansk ve Donetsk bölgelerinin Rus Cumhurbaşkanı Vladimir Putin tarafından bağımsız devlet olarak tanınmasının ardından Rusya'nın Kiev dahil olmak üzere Ukrayna'nın birçok bölgesinde patlamalar gerçekleştirmesi milyonlarca Ukraynalının ülkelerini bırakıp kaçmasına neden olmuştur. Yaşanan savaş nedeniyle Avrupa Birliği (AB), Ukraynalılar için Avrupa sınırlarının açık olduğunu bildirmiştir. İşgalin ikinci gününde ülkelerini terk eden Ukraynalıların sayısı 50.000 iken savaşın dördüncü gününde yarım

milyondan fazla Ukrayna vatandaşı ülkelerinden ayrılmıştır (Başcılar, 2022, s. 769). Devam eden Rus işgali sırasında Avrupa Birliği 2 Mart 2022 tarihinde Ukraynalı sığınmacılar için geçici koruma statüsünü aktif hâle getirerek Ukraynalıların sorumluluğunu üstlenmiştir. Bu karar tepkilere yol açmıştır. Zira Ukraynalılara gösterilen misafirperverlik Suriye iç savaşından kaçan ve ülkelere terk etmek zorunda kalan Suriyelilere gösterilmemiş, çifte standart uygulanmıştır. Örneğin Macaristan, Yunanistan, Slovakya ve Polonya Ukraynalılara sıcak bir tavırla sınırlarını açarken Suriyelilere katı bir şekilde göç politikalarını uygulayan ülkelere olmuştur (Lloyd & Sirkeci, 2022, s. 528). 2001 yılında AB tarafından sadece acil durumlarda kullanılması amacıyla kabul edilen Geçici Koruma Yönergesi ilk defa uygulanmıştır. Yönergeye göre bir yıl süreliğine verilen statü duruma göre uzatılabilmektedir (Karataştıba Sabsar, 2022, s. 30).

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi ile Avrupa, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez büyük bir sığınmacı göçüyle karşılaşmıştır. BMMYK'nın raporuna göre Ukrayna-Rusya arasındaki çatışmanın başlamasından iki ay sonra Polonya sınırlarına giren 3 milyon mültecinin %95'inin Ukrayna vatandaşı olduğu tespit edilmiştir (Duszczuk & Kaczmarczyk, 2022, s. 5). BMMYK Kasım ayının sonunda yayınladığı raporunda ise Avrupa ülkelerine giren Ukraynalıların toplam sayısını 7.891.977 olarak ifade etmiştir. Bunun 4.776. 606'sı Geçici Koruma ve benzer koruma programlarına resmi olarak kayıt olmuş sığınmacılardır (UNHCR, 2022). Ülkelerinden kaçan Ukraynalıların çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır. 18 ve 60 yaş arasındaki erkeklere Ukrayna'dan çıkmaya izni verilmemiştir. Çatışma başladığında Ukraynalılar komşu ülkelere doğru göç etmeye başlamışlardır. Ancak çoğunluğu Avrupa ülkelerine yerleşmek istemişlerdir. Komşu ülkeler olarak Belarus'da 16.000, Rusya'da 2.9 milyon, Moldova'da 94.000, Romanya'da 82.000, Macaristan'da 30.000, Slovakya'da 97.000, Polonya'da 1.4 milyon Ukraynalı sığınmacı bulunmaktadır. Ukraynalılar Avrupa'nın çeşitli ülkelerini hedef ülke olarak görmüş ve bu ülkelere sığınmacı olarak gitmeye çalışmışlardır. Rus işgalinin başlamasından itibaren Almanya 1 milyon, Çekya 440.000, İtalya 170.000, İspanya 150.000, Fransa 105.000, Bulgaristan 53.000, Avusturya 83.000, Portekiz 53.000 Ukraynalıyı kabul etmiştir. Almanya Ukraynalılar için hedef ülke olmuştur. Orada iş imkânları olduğu için çatışma öncesinde de Almanya'ya göç etmek ve çalışmak için giden Ukraynalıların sayısı zaten oldukça yüksektir. İşgal sırasında da Ukrayna'yı terk etmek zorunda kalanların çoğunluğu İtalya, İspanya ve Portekiz gibi ülkelere bulunan yakın arkadaşlarının ya da akrabalarının yanına sığınmayı tercih etmişlerdir (Rush, 2022, s. 3).

4 Mart 2022 tarihinde Avrupa Komisyonu Rusya işgali sebebiyle ülkelerinden kaçan Ukrayna vatandaşlarına geçici koruma statüsü verme kararı almıştır. Bu oturma izni, çalışma izni, barınma, sağlık, eğitim gibi hizmetleri de içermektedir. Avrupa Komisyonunun bildirisine göre geçici koruma statüsüne sahip olan Ukraynalılar 2024 yılına kadar uzatma yapabilmektedirler. Türkiye, Rusya, Moldova, Belarus gibi Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelere sığınan Ukraynalılara geçici koruma statüsü verilmemektedir (Rush, 2022, s. 3). Ukraynalıları

sınırlarına kabul eden Avrupa ülkeleri işgal yüzünden ülkelerini terk etmek zorunda kalanlara kendi vatandaşlarının sahip olan hizmetlerden yararlanma izin vermişlerdir. Polanya, Ukraynalıların ülkede rahat şekilde yaşayabilmesi için barınma, ulaşım, eğitim, sağlık, çalışma imkanı gibi çeşitli hizmetleri onlar için uygun hâle getirmiştir. Hatta Ukraynalılar Polanya sınırlarına Ukrayna pasaportuyla girebilme hakkına sahip olmuşlardır. Aynı zamanda Polanya hükümeti toplu taşıma hizmetlerinden bedava yararlanılması, çocukların devlet okullarında bedava eğitim alması, üniversite öğrencilerinin de eğitimlerini devam ettirmesine yönelik kararlar almış ve çocuklu ailelere finansal olarak destek sağlamıştır (Gerlach & Rindzak, 2022, s. 22).

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Rusya'nın 2014 yılında Kırım'ı ele geçirmesiyle devam eden Ukrayna-Rusya arasındaki gerilim, 24 Şubat 2022 tarihinde Rus ordusunun Kiev başta olmak üzere Ukrayna'nın önemli şehirlerini işgal etmesiyle birlikte savaşa dönüşmüştür. Ukraynalılar hızla ülkelerini terk etmeye ve diğer ülkelere sığınmacı olarak yerleşmeye başlamışlardır. Avrupa Birliği Geçici Koruma Statüsünü aktif hâle getirerek Ukraynalıların sorumluluğunu üstlenmiş ve uyguladığı çifte standart tepkilere yol açmıştır. Bu çalışmanın amacı uluslararası medyanın sığınmacılarla ilgili yaklaşımının ne olduğunu haber çerçeveleri üzerinden tartışmaya açmaktır. Bu amaçla araştırmanın nesnesi olarak belirlenen Ukraynalı sığınmacılar konusunda Türkiye, Almanya ve İngiltere basınında kullanılan haber çerçeveleri analiz edilmektedir.

Araştırma evreni ve örnekleme

Araştırma evrenini Türkiye, Almanya ve İngiltere'de yayın yapan günlük gazeteler oluşturmaktadır. Gazetelerin seçiminde ideolojik yaklaşımları baz alınmıştır. Türkiye'den muhafazakâr sağ ideolojiyi temsil eden *Sabah* ve sol olarak nitelendirilebilecek *Sözcü* gazeteleri ile Almanya'dan sağ ideolojiyi temsil eden *Bild* ve sol ideolojiyi savunan *Zeit* gazeteleri, İngiltere'den ise sağ görüşü savunan *Express* ve sol ideolojiyi temsil eden *The Guardian* gazetelerinin internet haber siteleri örneklem olarak seçilmiştir.

Araştırma sınırlılıkları

Araştırma amaçlı örneklem yöntemiyle Türkiye'de ulusal gazete olarak faaliyet gösteren *Sabah* ve *Sözcü* gazeteleri ile Almanya'da *Bild* ve *Zeit*, İngiltere'de ise *Express* ve *The Guardian* gazetelerinde Ukraynalı sığınmacılarla ilgili yayınlanan haberleri içerik analizi yöntemi ile analiz etmektedir. Araştırmanın zaman çerçevesi Rus askerlerinin Ukrayna sınırlarına girdikten sonra Ukrayna'da nüfus hareketliliklerinin başladığı Mart 2022-Şubat 2023 tarihleri arasını kapsamaktadır. Bir yıllık zaman çerçevesinin baz alınmasının temel nedeni, in-

celenen dönemde haber yoğunluğunun sığınmacı hareketliliğine paralel daha fazla olmasıdır.

Araştırma soruları ve hipotezleri

Sorular

1. Araştırma kapsamında analiz edilen gazetelerin sığınmacılarla ilgili baskın çerçeveleri nelerdir? Söz konusu çerçeveler gazetelerin yayınlanmış oldukları ülkelerin dinine, ulusal kimliklerine ve hükümetlerin resmi göç politikalarının yanı sıra ideolojik yaklaşımlarına bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?
2. Haberlerin sunumunda kullanılan dil nasıldır?
3. Gazeteler Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haber fotoğraflarında ağırlıklı olarak hangi görsel çerçeveleri kullanmıştır?

Hipotezler

H1. Türkiye, Almanya ve İngiltere’de yayınlanan ve analiz edilen gazetelerin Ukraynalı sığınmacılarla ilgili baskın haber çerçeveleri bağlı oldukları ülkelerin dini inançları, kültürel yapıları, göç ve krizinden etkilenme derecesi ile ülkenin resmi göç politikasına ve ayrıca gazetelerin ideolojik yaklaşımına bağlı olarak farklılıklar göstermektedir.

H2. Türkiye’deki gazeteler Ukraynalı sığınmacıları savaş mağduru olarak yansıtmakta, Ukrayna’nın yanında ve barışçıl bir politika izleyen hükümetin resmi dış politikasına paralel olarak onların haklılığını kamuoyuna duyurmaktadır.

H3. İngiliz ve Alman gazeteleri Ukraynalı sığınmacılarla ilgili pozitif bir habercilik anlayışını benimsemektedir ve pozitif bir dil kullanmaktadırlar.

H4. Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberlerde kullanılan görsel çerçeveler ülkelere göre önemli farklılıklar göstermektedir. Avrupa basını tarafından yayılan sığınmacıların çağrışımsal görsel çerçeveleri, referans ülkenin göç krizinden etkilenme derecesine göre farklılıklar göstermektedir. Alman ve İngiliz gazeteleri Ukraynalı sığınmacıları olumlu ve savaştan kaçan mağdurlar olarak tasvir etmektedir.

Araştırma yöntemi

Bu çalışmada Ukraynalı sığınmacılarla ilgili Türkiye, Almanya ve İngiltere basınında yer alan haberler çerçeveleme kuramı bağlamında değerlendirilmekte ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmektedir. Haber metinlerinin çerçevelendirilmesi ile ilgili literatürde birçok çalışma yer almaktadır. Daha önce yapılmış araştırmalarda önerilen farklı haber çerçevelerini sentezleyen

DeVreese, haber çerçevelerini spesifik ve genel olarak ikiye ayırmaktadır. Ona göre spesifik haber çerçeveleri belirli konular ve olayları şekillendirmekte kullanılırken, tematik sınırları aşan farklı konuları içeren haberlerde kullanılan çerçeveler de genel olarak sınıflandırılmaktadır (DeVreese, 2005, ss. 54-55). Çalışmada çerçeveler şu şekilde belirlenmiştir: Sorumluluk, insani ilgi, çatışma, dini tehdit, ekonomik tehdit, siyasi tehdit, ayrımcılık, sosyal güvenlik, kültürel tehdit, mağduriyet, yerleşim, uluslararası tepki, demografik çerçeve (Neuman, 1992; Özarslan, 2007).

Bu çalışma haber çerçevelerinin yanı sıra Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberlerde yer alan fotoğrafları da görsel çerçeveler bağlamında analiz etmektedir. Bu çalışmada kullanılan görsel çerçeveler Amores, Calderon ve Stanek'in (2019) "Göçmen ve mültecilerin Batı Avrupa ana medyasındaki görsel çerçeveleri" başlıklı makalesi dikkate alınarak tasarlanmıştır (s. 156). Çalışmanın görsel çerçeveleri: Pozitif çerçevesi, mağdur çerçevesi, yük çerçevesi, tehdit çerçevesidir. Çalışmada araştırma yöntemi olarak benimsenen içerik analizi, verilerin sistematik, tarafsız ve niceliksel olarak tanımlanmasını sağlayan ve iletişim alanında yapılan araştırmalarda çok tercih edilen yöntemlerden biridir. Görüşme, gözlem ve dokümanlar aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizinde verilerin kodlanması, kod, kategori ve temaların bulunması şeklinde dört aşamada analiz edilerek sistematik hâle getirilmektedir (Baltacı, 2019, s. 378). Bu araştırmada elde edilen veriler içerik analizinin bir türü olan kategorisel içerik analiz tekniğiyle değerlendirilmektedir. Kategorisel analiz tekniği verilerin oluşturulan kategorilere dağıtılarak analiz edilmesini sağlamaktadır. Çalışma kapsamında Ukraynalı sığınmacılarla ilgili veriler hem nicel hem de nitel analiz yoluyla elde edilmiştir. Nicel veriler; haber sayısı, haberlerin toplam sayısı, haberlerin yıl ve aylara göre dağılımı, haberlerin üretildiği organizasyon, ana başlıkların sığınmacılarla ilişkisi, haberlerin iletileri, haberlerde fotoğraf kullanımını olarak kategorilendirilirken; haber konularının içerikleri, haber kaynakları, haber aktörleri, sığınmacılara yönelik sık kullanılan tanımlama terimleri, haberlerde sığınmacılara vurgulanan özellikler, haberlerde kullanılan çerçeveler, haberlerde yer alan fotoğraflardaki aktörler, fotoğraflardaki görsel çerçeveler şeklinde nitel verilerden hareket edilerek kategorize edilmiştir. Bu kategoriler izlenerek araştırma örneklemini olan www.sabah.com.tr, www.sozcu.com.tr (Türkiye); www.bild.de, www.zeit.de (Almanya); www.express.co.uk, www.theguardian.com (İngiltere) gazetelerin internet sitelerinde yer alan Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberler niceliksel ve niteliksel olarak çözümlenmektedir. Araştırma Mart 2022'den Şubat 2023 tarihleriyle sınırlandırılarak "Ukrayna" ve "Ukraynalı sığınmacılar" anahtar kelimeleriyle haberlere ulaşılmıştır.

Elde Edilen Bulgular

Haberlerin kantitatif (niceliksel) analizi

Türkiye, Almanya ve İngiltere basınında yayınlanan Ukraynalı Sığınmacılar ile ilgili haberlerin niceliksel analizine yer verilmektedir.

Tablo 1. Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberlerin toplam sayısı

Haberlerin Toplam Sayısı ve İnternet Haber Sitelerine Göre Dağılımı	Ukraynalı Sığınmacılar	
	Sayı	Yüzde%
<i>sabah.com.tr</i>	25	3
<i>sozcu.com.tr</i>	74	9
<i>bild.de</i>	77	9
<i>zeit.de</i>	92	11
<i>express.com.uk</i>	334	40
<i>theguardian.com</i>	233	28
Toplam	835	100

Tablo 1'de çalışmanın konusunu oluşturan Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerin toplam sayısının örneklem olarak seçilen haber sitelerine göre dağılımı yer almaktadır. Haberler örneklem haber sitelerinin arama butonlarına "Ukraynalı", "Ukraynalı sığınmacılar" anahtar kelimeleri yazılarak araştırmanın zaman sınırlılığı doğrultusunda toplanmıştır. Tam bir yıllık süre ile sınırlandırılan Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberlerin toplam sayısı 835'dir. Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili en çok haber yayınlayan haber sitesi olarak İngiltere medyasını temsil eden *express.com.uk* toplam haber sayısının %40'ını ve *theguardian.com* %33'ünü oluşturarak ilk sıralarda yer almaktadır. Ardından Alman medyasının temsilcileri %11 ile *zeit.de*, %9 ile *bild.de* haber siteleri gelirken, Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili en az yayında bulunan haber siteleri Türk medyasını temsil eden *sozcu.com.tr* (%9) ve *sabah.com.tr*'dir (%3).

Tablo 2. Haberlerin aylara ve yıllara göre dağılımı

Haberlerin Yayınlandığı Aylar ve Yıllar	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	sabah.com.tr		sozcu.com.tr		bild.de		zeit.de		express.com.uk		theguardian.com	
	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	sayı	Yüzde %	sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
2022/ Mart	12	48	4	54	30	39	51	55	150	45	134	58
2022/ Nisan	2	8	11	15	11	14	8	9	34	10	26	11
2022/ Mayıs	1	4	5	7	7	9	5	5	42	13	25	11
2022/ Haziran	1	4	2	3	1	1	3	3	18	5	12	5
2022/ Temmuz	-	-	2	3	5	6	2	2	19	6	5	2
2022/ Ağustos	1	4	1	1	1	1	-	-	6	2	8	3
2022/ Eylül	-	-	1	1	3	4	7	8	6	2	4	2
2022/ Ekim	-	-	3	4	3	4	5	5	18	5	3	1
2022/ Kasım	-	-	3	4	4	5	1	1	14	4	5	2
2022/ Aralık	5	20	1	1	2	3	5	5	10	3	4	2
2023/ Ocak	1	4	1	1	2	3	-	-	-	-	1	0
2023/ Şubat	2	8	-	-	5	6	4	4	11	3	6	3
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

*Tablo 2'*de incelenen haberlerin aylara ve yıllara göre dağılımı yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre araştırma örneklemini oluşturan haber siteleri Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlere en çok 2022 yılının Mart ayında yer vermişlerdir. Bu ayda yayınlanan Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberler *theguardian.com*'un toplam haber sayısının %58'ini, *express.com.uk*'un %45'ini, *sabah.com.tr*'nin %48'ini, *sozcu.com.tr*'nin %54'ünü, *bild.de*'nin %39'unu, *zeit.de*'nin %55'ini oluşturmaktadır. Araştırmanın zamansal sınırını kapsayan süre boyunca İngiltere medyasını temsil eden *theguardian.com*, *express.com.uk* ve Alman medyasını temsil eden *bild.de*, *zeit.de* internet haber sitelerinin Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlere neredeyse aynı oranda yer vererek konuyu gündemde tuttuklarını tablodaki verilere dayanarak söylemek mümkündür. Türk medyasını temsil eden *sozcu.com.tr*'de her ayda Ukraynalı sığınmacılarla ilgili en az iki tane haber yayınlanmışken, *sabah.com.tr*'de Temmuz, Eylül, Ekim, Kasım aylarında hiçbir haber bulunmamıştır.

Tablo 3. Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerin üretildiği organizasyon

Haberlerin Üretildiği Organizasyon	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Kendi Üretimi	5	20	17	23	39	51	42	46	140	42	115	49
Haber Ajanslarının Üretimi	14	56	43	58	19	25	24	26	71	21	66	28
Karma Üretim	3	12	11	15	11	14	12	13	39	12	31	13
Sosyal medya	2	8	2	3	4	5	7	8	34	10	17	7
Belirlenmedi	1	4	2	3	0	0	5	5	-	-	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 3'te analiz edilen haberlerin üretildiği organizasyonlara ilişkin veriler yer almaktadır. Elde edilen bilgilere göre *sabah.com.tr*'de haberlerin %20'si, *sozcu.com.tr*'de %23'ü, *bild.de*'de %51'i, *zeit.de*'de %46'sı, *express.com.uk*'da %42'si, *theguardian.com*'da %49'u haber sitelerinin kendi üretimi olarak belirtilmiştir. Ayrıca *sabah.com.tr* yayınladığı haberlerin %56'sını, *sozcu.com.tr* %58'ini, *bild.de* %25'ini, *zeit.de* %26'sını, *express.com.uk* %21'ini, *theguardian.com* %28'ini çeşitli ulusal ve uluslararası haber ajanslarından almaktadır. Bunun tam tersine Türk medyasını temsil eden *sabah.com.tr* ve *sozcu.com.tr*'de kendilerine ait haberlerin diğer Alman ve İngiltere internet haber sitelerine göre daha az olduğu görülmektedir. *sabah.com.tr*'de haberlerin %12'si, *sozcu.com.tr*'de %15'i, *bild.de*'de %14'ü, *zeit.de*'de %13'ü, *express.com.uk*'da %12'si, *theguardian.com*'da %13'ü karma üretimi olarak tespit edilmişken; *sabah.com.tr* ve *sozcu.com.tr*'nin her ikisinde 2 haber, *bild.de*'de 5 haber, *zeit.de*'de 7 haber, *express.com.uk*'ta 34 ve *theguardian.com*'da 17 tane haberin sosyal medyadan alındığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Haber ana başlığının Ukraynalı sığınmacılarla ilişkisi

Haber Ana Başlığının Sığınmacılarla İlişkisi	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Pozitif	10	4	17	23	29	38	26	28	64	19	42	18
Negatif	-	-	3	4	-	-	-	-	5	1	-	-
Nötr	12	48	50	68	33	43	41	45	198	59	154	66
Sığınmacıyla İlgili Değil	2	8	2	3	11	14	16	17	15	4	27	12
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 4'te araştırmanın konusuyla ilgili haberlerin ana başlıklarının sığınmacılar ile olan ilişkisi yer almaktadır. Analizin bu kısmında *sabah.com.tr*'de yer alan Ukraynalılar ile ilgili haberlerin ana başlıklarının %48'i nötr, %40'ı pozitif, %8 sığınmacılar ile ilgili değilken, negatif başlıklı haberler ile karşılaşılmaştır. *sozcu.com.tr*'de haberlerin ana başlıkları %68 oranda nötr, %23 oranda pozitif, %4 oranda negatif ve %3 oranda ana başlıklar Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili değildir. *bild.de*'nin yayınladığı haberlerin ana başlıklarının %43'ü nötr, %38'i pozitif, %14'ü Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili değildir. *zeit.de*'de yer alan haberlerin ana başlıklarının %45'i nötr, %28'i pozitif, %17'si Ukraynalı sığınmacılar ile ilişkisi yoktur. Alman medyasının temsilcileri olan haber sitelerin ikisinde de negatif ana başlıklı olan haberlere karşılaşılmaştır. *express.com.uk*'ta yer alan haberlerin ana başlıkları %69 nötr, %19 pozitif anlamdayken, %4'ü Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili değildir. *theguardian.com* haber sitesinde haberlerin ana başlıklarının %66'sı nötr, %18'i pozitif, %12'si sığınmacılar ile ilgili değildir. İngiltere basını *express.com.uk*'ta Ukraynalılar ile ilgili negatif başlığa sahip olan sadece bir tane haber bulunmuşken, *theguardian.com*'da hiç karşılaşılmaştır. Araştırma sürecinde elde edilen bilgiler haber başlıklarının sığınmacılar ile ilişkisi daha pozitif olduğunu göstermektedir. Ukraynalılar ile ilgili haberlerde sol görüşlü olan haber sitelerinde bile negatif içerikte ana başlıkların baskın olmadığı, hatta tabloda görüldüğü gibi çoğunluğunda hiç bulunmadığı tespit edilmiştir. Ukraynalı sığınmacılara Alman ve İngiltere hükümetinin ülke sınırlarını açmalarına rağmen muhalif ideolojiyi savunan *zeit.de* (Alman) ve *theguardian.com* (İngiltere) internet haber sitelerinin Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberlerde negatif, eleştirel başlık kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 5. Haberde fotoğraf kullanımı

Haberde Fotoğraf Kullanımı	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Fotoğraflı	22	88	70	95	60	78	62	67	282	84	185	79
Fotoğraksız	3	3	4	5	17	22	30	33	48	14	48	21
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 5'te Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerde fotoğraf kullanılıp kullanılmadığına bakılmıştır. Haberlerin %88'inde fotoğraf kullanılmışken, *sozcu.com.tr*'de %95, *bild.de*'de %78, *zeit.de*'de %67, *express.com.uk*'ta %84, *theguardian.com*'da %79 oranda fotoğraf kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. Fotoğrafların içeriği

Fotoğrafın içeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Politikacı	-	-	3	4	4	7	4	6	14	5	13	7
Hükümet Temsilcileri	1	5	20	29	5	8	9	15	36	13	29	16
Cumhurbaşkanları	-	-	3	4	2	3	6	10	15	5	-	-
Akademisyenler	-	-	-	-	-	-	-	-	15	5	-	-
Sığınmacı (Çocuk, Kadınlar)	7	32	33	47	15	25	23	37	63	22	72	39
Sığınmacılara Yönelik Pozitif Davranışlar ve Yardımlar	2	9	9	13	16	27	6	10	49	17	31	17
Sığınmacılara Yönelik Şiddet ve Kaza	-	-	8	11	1	2	5	8	29	10	-	-
Sığınmacıların Uyguladığı Şiddet ve Suç	-	-	-	-	-	-	5	8	-	-	-	-
Yasadışı Göçmen	-	-	-	-	-	-	5	8	-	-	-	-
Terör Örgütlerinin Üyesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Savaş Mağduru	10	45	16	23	17	28	17	27	66	23	48	26
Diğer	-	-	-	-	2	3	1	2	8	3	4	2
Toplam	22	100	70	100	60	100	62	100	282	100	185	253

Fotoğrafların içeriği ile ilgili bilgileri kapsayan *Tablo 6*'ya göre Ukraynalılar ile ilgili haberlerde en çok kullanılan görüntüler sığınmacılar (çocuk ve kadın), savaş mağduru, sığınmacılara yönelik pozitif davranışlar, hükümet temsilcileri, politikacılar içeriklidir. Haberlerde *sabah.com.tr* haber sitesindeki Ukraynalılar ile ilgili haberlerde kullanılan fotoğrafların %45'i Ukraynalı sığınmacıları savaş mağduru olarak gösteren görüntülerken, %32'si sığınmacıları (çocuk ve kadın), %9'u sığınmacılara yönelik pozitif davranışları ve yardımları, %5'i hükümet temsilcilerini içermektedir. *sozcu.com.tr*'de %47 oranında sığınmacı (çocuk ve kadın) içerikli fotoğraflara yer verilirken, diğer fotoğrafların %29'u hükümet temsilcilerini, %23'ü savaş mağdurlarını, %13'si sığınmacılara yönelik pozitif davranışlar ve yardımları, %11'i sığınmacılara yönelik şiddet ve kazaları, %4'ü politikacılar ve cumhurbaşkanlarını içerdiği görülmektedir. *bild.de* haber sitesinin Ukraynalılar ile ilgili haberlerde kullandığı fotoğraflara bakıldığında en sık kullanılanların %28' i Ukraynalıları savaş mağduru olarak gösteren içerikler olduğu tespit edilmiştir. Sığınmacılara yönelik pozitif davranışlar ve yardımları içeren fotoğraflar %27'yi oluşturarak ikinci sırada gelmektedir. Bunun dışında sığınmacıları (çocuk ve kadın) içeren fotoğraflar %25 orandayken, hükümet temsilcilerini içeren fotoğraflar %8, politikacıları içeren görüntüler %7'yi oluşturmaktadır. Tabloda görüldüğü gibi *express.com.uk* internet sitesi de Ukraynalılar ile ilgili haberlerde en çok sığınmacıları savaş mağduru olarak gösteren görüntülere yer vermiş olup, bu tür içerikli fotoğraflar %23 orandayken, sığınmacıları (çocuk ve kadın) içeren görüntüler %22, sığınmacılara yönelik pozitif davranışlar ve yardımları içerenler %17, hükümet temsilcilerini içerenler %13, sığınmacılara yönelik şiddet ve kaza içerikli görüntüler %10, politikacıları, cumhurbaşkanlarını ve akademisyenleri içeren fotoğraflar aynı oranda %5'i oluşturmaktadır. *theguardian.com* haber sitesi en çok sığınmacıları (çocuk ve kadın) içeren fotoğraflara yer vermiş olup, bu tür görüntüler %29'u oluşturmaktadır. Geride kalan fotoğrafların %26'sı savaş mağduru olarak gösteren içerikleri, %17'si sığınmacılara yönelik pozitif davranışlar ve yardımları, %16'sı hükümet temsilcilerini, %7'si politikacıları içermektedir.

Haberlerin kalitatif (niteliksel) analizi

Türkiye, Almanya ve İngiltere basınında yer alan Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerin niteliksel analizi yer almaktadır.

Tablo 7. Haberlerin ileti analizi

Haber İletilerinin Niteliği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%
Yanlı	4	16	6	8	9	12	25	27	62	19	12	5
Nesnel	19	76	52	70	42	55	33	36	238	71	157	67
Karşıt	-	-	-	-	-	-	18	20	-	-	-	-
Birkaçı Bir Arada	2	8	14	19	26	34	16	17	27	8	24	10
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 7’de Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberler ileti niteliklerine göre değerlendirilmiştir. Yanlı olan haberler sığınmacıları destekleyen, onları savunan nitelikteyken, nesnel haberler her konuda sığınmacılara karşı objektif anlayıştaki haberlerdir. Karşıt ise sığınmacılara karşı eleştireci niteliğindeki haberlerdir. Analiz sırasında birkaçı bir arada olan haberler ile de karşılaşılmıştır. Elde edilen verilerde *sabah.com.tr*’de yer alan haberlerin %76’sı nesnel, %16’sı yanlı ve %8’i birkaçı bir arada niteliğinde olduğu görülmektedir. Haberlerinin %70’ini nesnel nitelikte yayınlayan *sozcu.com.tr* %19’unu birkaçı bir arada, %8’ini yanlı nitelikte yayınlamıştır. *bild.de* haber sitesinde nesnel %55, birkaçı bir arada %34, yanlı nitelikte olanlar ise %12 oranı oluşturduğu tespit edilmiştir. *zeit.de*’nin yayınladığı haberlerin niteliklerinin %36’sı nesnel ve %27’si yanlı, %20’si karşıt, %17’si birkaçı bir arada olduğu gözükmemektedir. *express.com.uk* yayınladığı haberlerinin %71’ini nesnel, %19’unu yanlı, %8’sini birkaçı bir arada niteliğinde iletirken, *theguardian.com* %67 oranda yansız, %5 oranda yanlı ve %10 oranda birkaçı bir arada nitelikli haberlere yer vermiştir.

Tablo 8. Haberlerin konu içerikleri

Haber İletilerinin Niteliği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde%
Politika (sığınmacılara vatandaşlık hakkı verilmesi seçimlere katılması vb. sığınmacılarla ilgili genel politika)	4	16	18	24	16	21	20	22	92	28	95	41
Ekonomi	3	12	7	9	7	9	3	3	21	6	5	2
Göç (göçün nedenleri, yasadışı göçmenler vb.)	6	24	25	34	14	18	27	29	73	22	56	24
Sosyal ve Kültürel Sorunlar (barınma, sağlık, eğitim, kültürel çatışma/ entegrasyon)	9	36	20	27	31	40	32	35	96	29	77	33
Şiddet, Suç ve Kaza olayları (sığınmacıların katıldığı ölümle sonuçlanan kavgaya, uyuşturucu, dolandırıcılık vb.)	2	8	4	5	5	6	7	8	29	9	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 8’de Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerin konu içerikleri yer almaktadır. Tabloda görüldüğü gibi *sabah.com.tr*’deki haberlerin %36’sı sosyal ve kültürel sorunlar, %24’ü göç, %16’sı politika, %12’si ekonomi, %8’i şiddet,

suç ve kaza olaylarını konu almaktadır. *sozcu.com.tr* internet haber sitesinde ise %34 oranda göç, %27 sosyal ve kültürel sorunlar, %24 politika, %9 ekonomi, %5 şiddet, suç ve kaza olayları içeren haberlerdir. *bild.de* internet haber sitesinde yer alan haberlerin %40'ı sosyal ve kültürel sorunları ele almış olup, daha fazla yer verilen konu olarak ilk sırada gelmektedir. Bundan sonra %21 oran ile politika içerikli konular gelirken %18 göç, %9 ekonomi ve %6 oranında şiddet, suç ve kaza sorunlarını konu alan haberler olduğu tespit edilmiştir. *zeit.de*'de yayınlanan Ukraynalı sığınmacılara ilişkin haberlerin %35'i sosyal ve kültürel sorunları, %29'u göç, %21'i politika, %8'i şiddet, suç ve kaza olaylarını ele alırken, %3'ü ekonomi konusunu ön plana çıkartmıştır. *express.com.uk* haber sitesinin yayınladığı Ukraynalılar ile ilgili haberlerde en çok değinilen konuların %29'u sosyal ve kültürel sorunlar, %28'i politika, %22'si göç, %9'u şiddet, suç ve kaza olayları ve %6'sı ekonomi konularıdır. *theguardian.com*'daki haberlerin %41'i politika, %33'ü sosyal ve kültürel sorunları, %24'ü göç, %2'si ekonomik sorunları öne çıkarmaktadır.

Tablo 9. Haber kaynakları

Fotoğrafın İçeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Cumhurbaşkanı	-	-	8	11	2	3	6	7	30	9	7	3
Hükümet Temsilcileri	4	16	10	14	10	13	9	10	38	11	33	14
Siyasi Partilerin Temsilcileri	1	4	7	9	5	6	8	9	-	-	19	8
Sığınmacılar	4	16	5	7	4	5	7	8	35	10	47	20
Ekonomik Elitler	-	-	-	-	4	5	3	3	5	1	-	-
Dış İşleri Bakanları	1	4	-	-	1	1	4	4	23	7	3	1
İçişleri Bakanları	1	4	4	5	5	6	6	7	21	6	2	1
Asker/ Güvenlik Güçleri/Polis	-	-	3	4	4	5	5	5	17	5	-	-

Uluslararası Örgütler	-	-	5	7	1	1	8	9	12	4	13	6
Birleşmiş Milletler	3	12	16	22	14	18	10	11	14	4	31	13
Sivil Toplum Örgütleri	5	20	5	7	11	14	2	2	13	4	-	-
Batı ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkeler	1	4	3	4	3	4	3	3	17	5	9	4
Sığınmacılara Ev Sahipliği Yapan Ülkeler	2	8	9	12	9	12	5	5	35	10	43	18
Gazeteci / Fotoğrafçı	-	-	2	2	12	16	11	12	37	11	28	12
Akademisyenler	-	-	-	-	1	1	2	2	7	2	5	2
Doktorlar	1	4	0	0	3	4	0	0	0	0	2	1
Belirtilmemiş	1	4	2	3	-	-	-	-	8	2	2	1
Diğerleri	2	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

*Tablo 9'*da Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerin kaynaklarına bakılmıştır. *sabah.com.tr* en çok sivil toplum örgütlerini %20, hükümet temsilcilerini ve sivil toplum örgütlerini aynı olarak %16, BM'yi %12, sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkeleri %8 oranda kaynak olarak göstermiştir. *sozcu.com.tr*'de ise haber kaynaklarının %22'sini BM, %14'ünü hükümet temsilcileri %12'si sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkeler, %11'ini cumhurbaşkanları, %9'unu siyasi partilerin temsilcileri, %7'sini uluslararası örgütler ve sığınmacıların kendileri oluşturmaktadır. *bild.de* en çok BM'yi %18, gazeteci/fotoğrafçıları %16, hükümet temsilcileri %13, sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkeleri %12 oranında haber kaynağı olarak belirtmişken *zeit.de*'de gösterilen haber kaynakları %12 gazeteci/fotoğrafçıları, %11 BM, %10 hükümet temsilcileri, %9 uluslararası örgütler ve siyasi partilerin temsilcileri, %8 sığınmacılar, %7 oranda cumhurbaşkanları olarak karşıya çıkmaktadır. *express.com.uk* ise haberlerin %11'inde gazeteci/fotoğrafçıları ve hükümet temsilcilerini, %10'unda sığınmacılar ve sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkeleri, %9'unda cumhurbaşkanlarını, %7'sinde dış işler bakanlarını kaynak olarak göstermiştir. *theguardian.com* sığınmacıları %20, sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkeleri %18, hükümet temsilcilerini %14, BM'yi %13, gazeteci/fotoğrafçıları %12, siyasi partilerin temsilcilerini %8 oranında kaynak olarak belirtmiştir.

Tablo 10. Haber aktörleri ve ileti analizi

Fotoğrafın İçeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	sabah.com.tr		sozcu.com.tr		bild.de		zeit.de		express.com.uk		theguardian.com	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Devlet Başkanları	-	-	5	7	1	1	3	3	21	6	7	3
Meclis/Parlamen- to Başkanları	-	-	-	-	-	-	4	4	25	7	2	1
Hükümet Temsil- cileri	-	-	10	14	2	3	18	20	37	11	31	13
Muhalefet Parti Başkan ve Temsil- cileri	-	-	-	-	-	-	5	5	-	-	3	1
Siyasi Aktörler	-	-	5	7	5	6	8	9	2	1	14	6
Ekonomik Elitler	-	-	-	-	1	1	5	5	18	5	-	-
Suriyeliler	-	-	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-
Ukraynalılar	17	68	28	38	42	55	22	24	55	16	66	28
Yasadışı Göçmen- ler	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Siğınmacılara şiddette bulun- anlar	-	-	3	4	3	4	2	2	20	6	6	3
Avrupa Parlamen- tosu Temsilcileri	-	-	-	-	-	-	2	2	18	5	-	-
Avrupa Birliği Kon- seyi Temsilcileri	2	8	-	-	2	3	-	-	17	5	18	8
Birleşmiş Milletler Temsilcileri	-	-	9	12	2	3	9	10	14	4	20	9
Uluslararası İnsan Hakları Örgütü Temsilcileri	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-

Uluslararası Örgütler ve Üyeleri	-	-	2	3	-	-	-	-	15	4	16	7
Akademisyenler	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	5	2
Sığınmacılara Yardımda Bulunan Gönüllüler	4	16	10	14	15	19	16	17	47	14	40	17
STK'lar	2	8	-	-	3	4	1	1	-	-	-	-
Askerler	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	-
Diğer Aktörler	-	-	-	-	1	1	-	-	6	2	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

*Tablo 10'*da Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerdeki haber aktörleri yer almaktadır. *sabah.com.tr*'nin Ukraynalı sığınmacıları haberlerinin %68'inde, sığınmacılara yardımda bulunanları %16'sında haber aktörü olarak kullanmıştır. *sozcu.com.tr*'de bu oran Ukraynalılar %33, sığınmacılara yardımda bulunanlar %14 olarak değişmekte ve bundan sonra en çok kullanılan haber aktörleri arasında %14 hükümet temsilcileri ve %12 oranında BM temsilcileri de eklenmektedir. *bild.de* haber sitesinde yer alan haberlerde Ukraynalılar %33, sığınmacılara yardımda bulunanlar %19 orandayken, *zeit.de* haber sitesinde Ukraynalılar %24, hükümet temsilcileri %20 ve sığınmacılara yardım edenler %19 oranda aktör olarak kullanılmıştır. *express.com.uk*'taki haberlerde en çok yer verilen aktörler Ukraynalılar %16, sığınmacılara yardımda bulunanlar %14, hükümet temsilcileri %11 oranındayken, *theguardian.com*'da da en baskın kullanılan haber aktörleri aynı, ancak oran olarak Ukraynalılar %28, sığınmacılara yardımda bulunanlar %17, hükümet temsilcileri %13 olarak değişmektedir.

Tablo 11. Ukraynalı sığınmacılara yönelik sık kullanılan tanımlama terimleri

Fotoğrafın İçeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Sığınmacı	4	16	14	19	14	18	16	17	78	23	17	7
Mülteci	7	28	36	49	36	47	33	36	84	25	109	47
Kaçak	1	4	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Göçmen/ Yasadışı Göçmen	-	-	-	-	-	-	-	-	32	10	5	2
Geçici Koruma Statüsü ile Gelenler	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Saldırgan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katil	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terör Örgütlerinin Üyeleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Savaş Mağduru	6	24	3	4	11	14	20	22	39	12	5	2
Ukraynalı	8	32	22	30	12	16	15	16	77	23	89	38
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 11’de Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerde sığınmacılara yönelik sık kullanılan tanımlama terimleri yer almaktadır. Elde edilen verilere göre Ukraynalılara karşı en sık kullanılan tanımlama terimleri mülteci, savaş mağduru, sığınmacı ve Ukraynalı kelimeleridir. *sabah.com.tr* internet haber sitesi Ukraynalı sığınmacılara yönelik tanımlama terimi olarak %32 Ukraynalı, %28 mülteci, %24 savaş mağduru, %16 oranda sığınmacı kelimelerini kullanmıştır. *sozcu.com.tr* haber sitesi baskın şekilde mülteci %49, Ukraynalı %30 ve sığınmacı kelimesine %19 oranında yer vermiştir. *bild.de* mülteci tanımlama terimini %47 oranında kullanmışken haberlerde sık yer veren diğer terimler %18 sığınmacı, %16 Ukraynalı, %14 oranda savaş mağduru kelimeleridir. Ukraynalı sığınmacılara karşı mülteci tanımlamasının %36, savaş mağduru terimini %22 *zeit.de* si-

ğınmacı terimini haberlerin %17'sinde, Ukraynalı tanımlamasını %16'sında kullanmıştır. *express.com.uk*'ta en sık kullanılan mülteci terimi %25, Ukraynalı ve sığınmacı tanımlamaları %23 (aynı oran) orandayken, *theguardian.com* haber sitesinde yer alan haberlerin %47'sinde mülteci, %38'inde Ukraynalı, %7'sinde sığınmacı tanımlama kelimeleri yer almaktadır.

Tablo 12. Haberlerde Ukraynalı sığınmacıların vurgulanan özellikleri

Fotoğrafın İçeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Adı/Soyadı	3	12	15	20	11	14	17	18	177	53	79	34
Milliyeti/Geldiği Ülke	-	-	5	7	1	1	8	9	-	-	17	7
Dini	1	4	-	-	3	4	5	5	19	6	15	6
Cinsiyeti	3	12	18	24	12	16	8	9	177	53	76	33
Yaşı	4	16	18	24	14	18	5	5	173	52	78	33
Statüsü/Mesleği	1	4	2	3	5	6	8	9	44	13	33	14
Diğerleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 12'de Ukraynalı sığınmacıların haberlerde vurgulanan özellikleri yer almaktadır. *sabah.com.tr*'nin sığınmacıların %16 oranda yaş, %12 oranında ad/soyadı ve cinsiyet özelliklerine sık sık vurgu yaptığı ortaya çıkmıştır. *sozcu.com.tr* haber sitesinde vurgulanan özelliklerin %24'ü sığınmacının cinsiyeti ve yaşı, %20'si adı/soyadı ve %7'si milleti/geldiği ülkedir. *bild.de* haber sitesi %18 Ukraynalı sığınmacıların yaşına, %16 cinsiyetine, %14 oranda adı/soyadına vurgu yaparken, *zeit.de*'nin değindiği özellikler olarak ad/soyadı %18, milliyet/geldiği ülke, cinsiyeti ve statüsü/mesleği, %9 (aynı oran) oranında öne çıkmaktadır. *express.com.uk*'ta en çok vurgulanan özellikler ad/soyad ve cinsiyet %53, yaş %52, statüsü/ mesleği %13 orandayken, *theguardian.com* haber sitesinin en sık vurguladığı özelliklerin %34'ü ad/soyadı, %33'ü yaş ve cinsiyet, %14 statüsü/mesleği olarak ortaya çıkmaktadır. Elde edilen veriler Ukraynalılar ile ilgili haberlerde sığınmacıların adı/soyadı, yaşı, cinsiyeti örneklem olarak analiz

edilen bütün haber sitelerinde en çok vurgulanan ortak özellikler olduğunu kanıtlamaktadır. Bunun dışında Türk medyasının temsilcileri olan *sabah.com.tr* ve *sozcu.com.tr* sığınmacıların dini özelliklerine çok değinmemişken Alman ve İngiltere medyasının temsilcileri olarak seçilen örneklem haber siteleri sığınmacıların dini özelliklerine daha fazla vurgu yaptıkları fark edilmektedir. Aynı zamanda Ukraynalılar ile ilgili haberlerde *express.com.uk* ve *theguardian.com* internet haber sitelerinin sığınmacıların statüsü ve mesleğine diğer örneklem haber sitelerine göre daha fazla vurgu yaptığı tespit edilmiştir.

Tablo 13. Haberde kullanılan haber çerçeveleri

Fotoğrafın İçeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Sorumluluk	3	12	18	24	24	31	23	25	98	29	53	23
İnsani İlgisi	5	20	11	15	16	21	21	23	55	16	63	27
Çatışma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dini Tehdit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekonomik Tehdit	-	-	2	3	-	-	4	4	5	1	-	-
Siyasal Tehdit	-	-	2	3	8	10	6	7	19	6	-	-
Sosyal Güvenlik Tehdidi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ayrımcılık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mağduriyet	8	32	27	36	14	18	17	18	78	23	47	20
Yerleşim	4	16	5	7	10	13	12	13	45	13	38	16
Uluslararası Tepki	5	20	8	11	4	5	9	10	34	10	22	9
Demografik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	25	100	74	100	77	100	92	100	334	100	233	100

Tablo 13'te Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerde kullanılan haber çerçeveleri yer almaktadır. Tabloda görüldüğü gibi en çok kullanılan haber çerçevelerinin mağduriyet, sorumluluk, insani ilgi, yerleşim, siyasal tehdit ve uluslararası tepki olduğu gözükmektedir. Mağduriyet çerçevesi Türk medyasını temsil eden *sabah.com.tr* ve *sozcu.com.tr* internet haber sitelerinde sık kullanılan çerçeve olarak ilk sırada yer almaktadır. Söz konusu internet haber sitelerinin ikisinin de ideolojik bakış açılarının farklı olmasına rağmen Ukraynalı sığınmacıların gerçekten mağdur, onların her alanda desteğe ihtiyacı olduğunu ve böyle bir kaostan kurtarılması gerektiğini vurguladıkları görülmektedir. Bu sonuç mağduriyet çerçevesinin kullanımında Alman medyasının temsilcileri olarak seçilen *bild.de* ve *zeit.de* internet haber siteleri için de geçerli olduğu söylenebilir. Sağ görüşlü olarak nitelendirilen *express.com.uk* Ukraynalılar ile ilgili haberlerde mağduriyet çerçevesini %23 oranında kullanan *express.com.uk* ve haberlerinin %20'sinde yer veren *theguardian.com* ikisi de sığınmacılara yönelik pozitif çağrışım uyandıran haber içeriklerini üretmişlerdir. Örneklem internet haber sitelerinin tümünde en çok kullanılan çerçevelerden biri sorumluluk çerçevesidir. *sabah.com.tr* %18 *sozcu.com.tr*'de %24, *bild.de* %30, *zeit.de* %25, *express.com.uk* %29, *theguardian.com* %23 oranda kullanmıştır. Bundan sonra gelen insani ilgi çerçevesi *sabah.com.tr*'de %20, *sozcu.com.tr*'de %15, *bild.de*'de %21, *zeit.de*'de %23, *express.com.uk*'da %16, *theguardian.com*'da %27 oranda kullanılarak haberlerde sığınmacıların eğitilmiş, kültürlü, başarılı taraflarına daha fazla vurgu yapılmıştır. Yoğun olarak kullanılan haber çerçevesi olarak sırada yerleşim çerçevesi gelmektedir. Bu kısımda analiz edilen haber sitelerin ideolojisine ve temsil ettikleri ülkenin politikasına göre pek çok fark bulunmadığı söylenebilir. Yerleşim çerçevesinde *sabah.com.tr*'de %16, *sozcu.com.tr*'de %7, *bild.de*, *zeit.de* ve *express.com.uk*'ta aynı şekilde %13, *theguardian.com*'da %16 oranda kullanılmış; sığınmacılar için devlet tarafından ayarlanan iş imkânlarına, eğitim programlarına, daha iyi yaşam şartlarına ve Ukraynalıların sığınmak için gittikleri ülkelerin halkının sığınmacılara olan sıcak davranışlarına daha çok vurgu yapılmıştır. Sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkelerin vatandaşlarının Ukraynalılara karşı yardımsever davranışları, misafirperverliklerine diğer haber sitelerine göre İngiltere medyasını temsil eden *express.com.uk* ve *theguardian.com* internet haber sitelerinde daha fazla yer verildiği dikkat çekmiştir. Siyasal tehdit *sabah.com.tr* ve İngiltere medyasından *theguardian.com*'da siyasal tehdit çerçevesini içeren haberler ile karşılaşılmalıdır. *sozcu.com.tr* %3, *bild.de* %10, *zeit.de* %7, *express.com.uk* %6 oranda kullanılarak okuyucu kitlesinde göç krizi ve sığınmacıların ülkelere gelmesi siyasal açıdan tehdit getirebilir ama bütün bunlara rağmen Ukraynalı sığınmacılarının korunmaya, iyi karşılanmaya laik olduğu algısını yaratmaktadır.

Uluslararası tepki çerçevesi uluslararası örgüt, siyasiler ve daha çok Avrupa ülkelerinin vatandaşlarının Ukraynalılara destek amaçlı çeşitli organizasyonlar düzenlemeleri gibi bilgileri kapsamaktadır. Bu çerçeve *sabah.com.tr*'de %20, *sozcu.com.tr*'de %11, *bild.de*'de %5, *zeit.de*'de %10, *express.com.uk*'ta %10, *theguardian.com*'da %9 oranında yer almaktadır. Ekonomik tehdit *sabah.com.tr*

haber sitesindeki haberlerde bulunmamışken, *sozcu.com.tr*'de sadece 2 tane haberde karşılaşılmıştır. *bild.de* internet haber sitesinde bu tür haber çerçevesi bulunmamışken *zeit.de*'de 4 haber, *express.com.uk* 5 tane haber bulunmuştur. *theguardian.com*'da ise hiç rastlanmamıştır. Haberlerde Ukraynalı sığınmacılara karşı daha sıcak görüşlere yer verilmiştir. Elde edilen verilerden yola çıkarak incelenen haber sitelerinin tümünde Ukraynalılara karşı daha pozitif, gönüllülük hissini çağrıştıran iletilerin yoğun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14. Haber fotoğraflarında kullanılan görsel çerçeveler

Fotoğrafın İçeriği	Türkiye				Almanya				İngiltere			
	<i>sabah.com.tr</i>		<i>sozcu.com.tr</i>		<i>bild.de</i>		<i>zeit.de</i>		<i>express.com.uk</i>		<i>theguardian.com</i>	
	Sayı	Yüzde%	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %	Sayı	Yüzde %
Pozitif	5	23	17	24	25	42	15	24	75	27	49	26
Mağdur	17	77	51	73	22	37	37	60	139	49	132	71
Yük	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tehdit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	22	100	70	100	60	100	62	100	282	100	185	100

Tablo 14'te Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberlerde kullanılan fotoğraflar görsel çerçeveler üzerinden değerlendirilmiştir. Elde edilen verilere göre mağdur çerçevesi çok kullanılan bir görsel çerçeveyken, yük ve tehdit çerçeveleri incelenen haberlerde hiç bulunmamıştır. Mağdur çerçevesi *sabah.com.tr*'de %77, *sozcu.com.tr*'de %73, *bild.de*'de %37, *zeit.de*'de %60, *express.com.uk*'ta %49 ve *theguardian.com*'da %71 oranı göstermektedir. Bu tür çerçeveli görseller Ukraynalı sığınmacıların özellikle kadın, çocuk ve yaşlıların ülke sınırlarında bekledikleri, yıkıntılar altında kaldığı, zor durumda olmalarına rağmen yanlarında köpek, kedi gibi ev hayvanlarını taşıdıkları anları içererek daha pozitif bir algı yaratmaktadır. Analize kapsamında değerlendirilen haber fotoğraflarında en çok kullanılan diğer bir görsel çerçeve pozitif çerçevesidir. Bu çerçeveyi *sabah.com.tr* %23, *sozcu.com.tr* %24, *bild.de* %42, *zeit.de* %24, *express.com.uk*'ta %27 ve *theguardian.com* %27 oranda kullanarak Ukraynalıların eğitim, iş dünyası, gönüllü olma gibi alanlardaki başarılarını içeren görüntülere daha çok yer vermişlerdir.

Sonuç

Göç uluslararası medyanın en önemli gündem maddelerinden biridir ve ülkelerin göç politikaları ekseninde medyanın haber içerikleri şekillenmektedir. Bu çalışmada Türkiye, Almanya ve İngiltere merkezli günlük gazetelerin internet haber sitelerinde yer alan Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberler, haber çerçeveleme teorisi temelinde içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırma evreni seçiminde Türkiye'nin sığınmacılara açık kapı politikası gereğince yoğun şekilde ev sahipliği yapması, Almanya'nın diğer AB ülkelerine göre daha fazla sığınmacı kabul etmesi ve İngiltere'nin sığınmacılara direnç göstermesi etkili olmuştur. Örneklem seçiminde ise gazetelerin ideolojik yaklaşımları dikkate alınarak Türkiye'den *Sabah* ve *Sözcü*, Almanya'dan *Bild* ve *Zeit*, İngiltere'den *Express* ve *The Guardian* gazetelerinin internet siteleri tercih edilmiştir.

Çalışmada analiz edilen gazetelerin internet sitelerinde Mart 2022 ile Şubat 2023 tarihleri arasında yayınlanan toplam 835 haber, "Ukrayna" ve "Ukraynalı sığınmacılar" anahtar kelimeleri kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmanın amacı haber çerçevelerinin gazetelerin ideolojik farklılıkları ve bağlı oldukları ülkelerin göç politikası noktasında kamuoyu üzerindeki etkisini ortaya koyabilmektir. Araştırmanın en önemli başlıklarından bir tanesi tanımlama terimleri açısından gazetelerin sığınmacılara yaklaşımlarının tespit edilebilmesidir. Bunun toplumsal ön kabul yaratmada oldukça etkili bir değişken olduğu öngörülmektedir. Buna göre *sabah.com.tr*'nin "savaş mağduru" terimine, *sozcu.com.tr*'nin "mülteci" terimine daha sık yer verdiği görülmüştür. *bild.de* ve *zeit.de* ise "Ukraynalı", "mülteci", "sığınmacı" ve "savaş mağduru" terimlerini daha fazla kullanmıştır. İngiltere medyasını temsil eden sitelerde ise "mülteci" kelimesinin en sık kullanılan tanımlayıcı terim olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular göçe ilişkin kavramlar konusunda medyada kafa karışıklığının olduğunu, geçici sığınmacı, göçmen, mülteci statülerine ilişkin tanımlamaların tam olarak ne anlama geldiğinin medya tarafından da bilinmediğini ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen Türk, Alman ve İngiliz medyasının Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haber çerçeveleri analiz edildiğinde belirlenen hipotezlerin çoğunlukla doğrulandığı görülmüştür. *sabah.com.tr* ve *sozcu.com.tr*'de, Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haber çerçeveleri genellikle mağduriyet, uluslararası tepki, sorumluluk ve insani ilgi şeklinde belirlenmiştir. Haberlerde sığınmacılar savaş mağduru olarak gösterilmiş, uluslararası örgütlerin destek faaliyetlerine vurgu yapılarak olumlu bir izlenim oluşturulmuştur. Sorumluluk çerçevesinde sığınmacıların sorumluluğu daha çok AB ülkelerine yüklenmiş ve haberler nötr bir şekilde sunulmaya çalışılmıştır. İnsani ilgi çerçevesinde başarılı, eğitilmiş sığınmacıların hikâyelerine yer verilmiş, tehdit ve negatif başlıkların kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, Türk medyasının Ukraynalı sığınmacıları savaş mağduru olarak yansıtarak, Ukrayna'nın yanında ve barışçıl bir politika izleyen hükümetin resmi dış politikasına paralel olarak haklılıklarını kamuoyuna duyurduğunu göstermektedir.

bild.de ve *zeit.de*'de Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haber çerçeveleri sorum-

luluk, insani ilgi, mağduriyet, yerleşim ve uluslararası tepki odaklı olmuştur. *bild.de* sığınmacıları savaş mağdurları olarak göstererek onların korunmaya değer olduğunu savunmuş ve göç krizinde Rus hükümetini suçlayarak çözümünü ise Alman hükümeti ve diğer AB ülkelerine yüklemiştir. İnsani ilgi çerçevesinde, başarılı Ukraynalı kadın ve çocukların hikâyelerine pozitif bir yaklaşım sergilenmiştir. Yerleşim çerçevesinde sığınmacıları evlerine alan ve yardım edenleri öne çıkararak pozitif bir etki yaratılmıştır. *zeit.de* ise benzer çerçeveleri kullanmakta, ancak daha dengeli bir yaklaşım sergileyerek ekonomik ve siyasal tehdit çerçevelerine az da olsa yer vermektedir. *express.uk.com* ve *theguardian.com*'da Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haber çerçeveleri sorumluluk, mağduriyet, insani ilgi, yerleşim ve uluslararası tepki odaklıdır. *express.uk.com* sorumluluk çerçevesini yüksek oranda kullanarak sığınmacıları koruma sorumluluğunu İngiltere'ye yükleyerek hükümetin göç politikasını desteklemiştir. *theguardian.com* ise Ukraynalı sığınmacıların özellikle kadın ve çocuklarının pozitif hikâyelerine vurgu yaparak olumlu bir izlenim oluşturmuştur. Yerleşim çerçevesi her iki sitede de hükümetin ve yerel halkın sığınmacılara ev sahipliği yaptıklarını içermektedir. Bu sonuçlar İngiliz medyasının Ukraynalı sığınmacılara pozitif bir bakış açısı benimsemekte olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, medya kuruluşlarının haber çerçevelerinin, bağlı oldukları ülkelerin dini inançları, kültürel yapıları, göç ve krizinden etkilenme derecesi, ülkenin resmi göç politikası ve gazetelerin ideolojik yaklaşımına bağlı olarak farklılık göstermekte olduğunu kanıtlamaktadır ve böylece hipotezimiz doğrulanmaktadır.

Çalışmanın analizi sonucunda, incelenen gazetelerin Ukraynalı sığınmacılarla ilgili pozitif bir dil kullandığına yönelik (H3) hipotezimiz de doğrulanmıştır. Analiz sürecinde, örneklem olarak seçilen internet haber sitelerinin savundukları ideolojilere ve bağlı oldukları ülkelere bakılmaksızın Ukraynalı sığınmacılara yönelik genellikle pozitif bir dil kullandığı tespit edilmiştir.

Ukraynalı sığınmacılarla ilgili haberlerin görsel çerçeveleri de incelendiğinde örnekleme yer alan tüm internet haber sitelerinin mağduriyet ve pozitif görsel çerçeveleri kullandığı, medyanın sığınmacı konusundaki haber çerçevelerini, ülkelerin izledikleri göç politikalarına uygun ve ideolojik bakış açılarına göre şekillendirdiği belirlenmiştir. Bu bulgular, daha önceki araştırmalardan elde edilen bulgularla farklılık göstermiş ve sığınmacıların Batı medyasında genellikle yük ve tehdit görsel çerçeveleriyle sunuldukları iddiası Ukraynalı sığınmacılar açısından geçerli olmamıştır.

Bu çalışmada farklı ideolojik görüşlere sahip Türkiye'den *sabah.com.tr* ve *sozcu.com.tr*, Almanya'dan *bild.de* ve *zeit.de* ve İngiltere'den *express.uk.com* ve *theguardian.com* olmak üzere toplamda 6 gazetenin internet haber siteleri örneklem olarak seçilmiştir. Bu doğrultuda Ukraynalı sığınmacılar ile ilgili haberler çerçeveleme teorisi temelinde içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular Avrupa'nın ortak kültür ve inançlara sahip Ukraynalılar ile ilgili medya temsillerinde pozitif çerçeveler üzerinden krizi yönetmeye çalıştığını ortaya koymuştur. Göç krizlerinde ev sahipliği yapan ülkelerin vatandaşlarının

sığınmacılara yönelik tutumlarının oluşmasında medyanın etkili ve önemli rol oynadığı bilinmektedir. Gelecekte yapılacak akademik çalışmaların göç olgusunda dilin, kültürün, dini inançların alıcı toplumun sığınmacılara yönelik tutumlarını etkileyip etkilemediğini ve söz konusu unsurların medyanın haber içeriklerine ne yönde etki ettiğini karşılaştırmalı olarak analiz etmesi hiç şüphe yok ki bilimsel alana katkı sağlayacaktır. Çalışmanın bu noktada diğer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Amores, J., Calderon, C., & Stanek, M. (2019). Visual frames of migrants and refugees in the main western european media. *Economics and Sociology*, 12(3), 147-161.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bastaki, J. (2018). Temporary protection regimes and refugees: What works? Comparing the Kuwaiti, Bosnian, and Syrian refugee. *Refuge (Canada's Journal on Refugees)*, 34(2), 73-84.
- Başcılar, M., Karataş, M., & Pak Güre, M. (2022). Rusya-Ukrayna savaşı, zorunlu göç ve insani koridorlar: Sosyal hizmet bağlamında bir değerlendirme. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 794-805.
- De Vreese, C. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal*, 13(1), 51-62.
- Durur, E. (2011). İnşacı yaklaşım içinde çerçeveleme kuramı ve haberin çerçevesi. *Atatürk İletişim Dergisi*, 2.
- Duszczuk, M., & Kaczmarczyk, P. (2022). The war in Ukraine and migration to Poland: Outlook and challenges. *Intereconomics*, 57(3), 64-170.
- Entman, R. (1993). Framing: Towards clarification of a fracture paradigm. *Journal of communication*, 43(4), 51-58.
- Fansa, M. (2021). Kimim ben? Göçmen, sığınmacı, mülteci, yabancı, vatansız ve geçici koruma: Türkiye'deki Suriyeliler. *Antakiyat Dergisi*, 4(2), 289-306.
- Gerlach, I., & Ryndzak, O. (2022). Ukrainian migration crisis caused by the war. *Studia Europejskie*, 2, 17-29.
- İçduygu, A., Erder, S., & Gençkaya, Ö. (2014). *Türkiye'nin uluslararası göç politikaları, 1923-2023: Ulus- devlet oluşumundan ulus- ötesi dönüşümlere*. Mirekoç Proje Raporları.
- Karaca, A. (2018). Uluslararası koruma ve geçici koruma statüleri altındaki yabancıların sınır dışı edilmeleri. *B.U.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37(2), 141-166.
- Karataştıb Sabsar, N. (2022). Avrupa Birliğinin Ukraynalı mültecilere sağladığı im-

- kanlar ve Ukraynalı mültecilerin sağlık hizmetlerine erişimi: Harvatistan Örneği. *Sağlık Bilimleri ve Yaşam Dergisi*, 6(2), 28 - 33.
- Kaya, İ., & Eren, E. Y. (2014). *Türkiye'deki Suriyelilerin hukuki durumu: Arada kalanların hakları ve yükümlülükleri*. SETA Yayınları.
- Lloyd, A., & Sirkeci, I. (2022). A long-term view of refugee flows from Ukraine: War, insecurities, and migration. *Migration Letters*, 19(4).
- Marshall, L. (2011). Toward a new definition of 'refugee': Is the 1951 convention out of date?. *European Journal of Trauma Emergency Surgery*, 37(1), 61-66.
- Neuman, R. (1992). *Common knowledge: News and the construction of political meaning*. The University of Chicago Press.
- Özarslan, H. (2007). *Çerçeveleme yaklaşımı açısından haber çerçevelerinin izler kitle düşünceleri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özel, S. (2018). Uluslararası koruma başvuru sahibi, uluslararası koruma sahibi ile geçici koruma altına alınanların hukuki statülerinin sığınmacı ve göçmen kavramları üzerinde değerlendirilmesi. *B.U.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37(2), 249-295.
- Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları: Kavramlar, okullar, modeller*. İletişim Yayınları.
- Özüpek, M., & Yavuz, A. (2021). Göç kavramı bağlamında Suriyeli mülteci algısı: Esnafın üzerine bir araştırma. *İletişim Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar ve Araştırmalar*, 108-136.
- Perruchoud, R., & Redpath, J. (2013). *Göç terimleri sözlüğü*. Uluslararası Göç Örgütü (İOM).
- Rush, N. (2022). *Ukrainian refugees onward migration and new flows are likely*. Center For Immigration Studies.
- Scheafele, D., & Tewksbury, D. (2007). Framing, agenda setting and priming: The evolution of three media effects models. *Journal of Communication*, 57(1), 9-20.
- Schefuele, D. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication*, 49(1), 103-122.
- Topal, A. (2015). Geçici koruma yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin hukuki statüsü. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 5-22.
- Tuchman, G. (1978). *Making news: A study in the construction of reality*. Free Press.
- UNHCR. (2022). Situation Ukraine refugee situation. *The Un Refugee Agency*. 20 Ocak 2023 tarihinde <https://data.unhcr.org/ar/situations/ukraine> adresinden erişilmiştir.
- UNHCR. (2023a). Refugee statistics. 20 Ocak 2023 tarihinde <https://www.unrefugees.org/refugee-facts/statistics/> adresinden erişilmiştir.

- UNHCR. (2023b). Germany. 23 Eylül 2023 tarihinde <https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/640747697.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Weaver, D. (2007). Thoughts on agenda setting, framing, and priming. *Journal of Communication*, 57(1), 142-147.
- Yang, X., & Wang, B. (2021). Framing and blaming: Media coverage of coal mining accident coverups in China. *The Extractive Industries and Society*, 8(2).
- Zhanadilova, A. (2018). Farklı kuramlar çerçevesinde uluslararası göç sorunu. *Muhakeme Dergisi*, 1(2), 116-122.

Etik Kurul Onayı: Etik kurul onayına ihtiyaç bulunmamaktadır.
Çıkar çatışması: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Finansal destek: Finansal destek bulunmamaktadır.
Yazar Katkı Oranı: F. Kachybekova (%50), B. Pazarbaşı (%50).

Ethics committee approval: There is no need for ethics committee approval.
Conflict of interest: There are no conflicts of interest to declare.
Financial support: No funding was received for this study.
Author contribution rate: F. Kachybekova (50%), B. Pazarbaşı (50%).